

В Києві презентували першу книгу українською мовою про Номана Челебіджіхана з післямовою співробітника НДІ українознавства

28 листопада в Києві було презентовано перший переклад українською мовою праці дослідника, кримськотатарського письменника-класика Юнуса Кандима «Не заросте травою поле бою...», присвяченої лідеру кримськотатарського національного руху в 1917 р. Номану Челебіджіхану (1885–1918).

У післямові до неї кандидат історичних наук, науковий співробітник НДІ українознавства МОН України Андрій Іванець, зокрема, висвітлив відносини між українським і кримськотатарським національними рухами у 1917 р. та розкрив зміст дискусійного поняття «кримськотатарська революція».

Захід організовано Таврійською гуманітарною платформою, Українським центром ісламознавчих досліджень за підтримки Міністерства інформаційної політики України.

У презентації взяли участь представник Українського центру ісламознавчих досліджень Олег Гузик, перекладач, науковець, голова Правління ГО «Українська ініціатива» Юрій Косенко, голова Меджлісу кримськотатарського народу у 1991–2013 рр., уповноважений Президента України з питань кримськотатарського народу Мустафа Джемілев, голова Меджлісу кримськотатарського народу, президент Всесвітнього конгресу кримських татар Рефат Чубаров, голова Всеукраїнської асоціації «Альраїд» Сейран Аріфов, голова Меджлісу кримськотатарського народу у 1991–2013 рр., уповноважений Президента України з питань кримськотатарського народу Мустафа Джемілев, президент Українського центру ісламознавчих досліджень Саїд Ісмагілов, перший заступник міністра інформаційної політики України Еміне Джемпар, координатор Таврійської гуманітарної платформи, кандидат історичних наук, науковий співробітник НДІ українознавства МОН України Андрій Іванець.

Кримськотатарською мовою книга дослідника та письменника Ю. Кандима побачила світ у 2002 р. в Криму. Її переклад українською мовою та видання відбулося під егідою Українського центру ісламознавчих досліджень за підтримки ВА «Альраїд» та громадської організації IDRAK (Азербайджан). Більшу частину творів Ю. Кандима та упорядковані ним документи про революційні події в Криму переклав Ю. Косенко.

Вперше україномовному читачеві пропонується книга, в якій представлена широка панорама життя і творчості одного з провідних діячів кримськотатарської історії, першого демократично обраного Таврійського муфтія, голови Тимчасового Кримсько-мусульманського виконавчого комітету у 1917 р. і Кримськотатарського національного уряду в 1917–1918 рр., письменника, поета, автора національного гімну.

Як повідомив Ю. Косенко, у виданні вміщені як спеціальне дослідження життя і діяльності Н. Челебіджіхана, зроблене на підставі аналізу широкого кола джерел, так і низка статей про його відносини з іншими провідними кримськотатарськими діячами кін. XIX – поч. XX століть І. Гаспринським, А. Медієвим, А. Озенбашли, про емансипацію кримськотатарських жінок. До книги ввійшли серед іншого публіцистичні, прозові та поетичні твори Н. Челебіджіхана і документи з історії Криму в 1917 р.

Перекладач та дослідник Ю. Косенко повідомив, що у післямові до україномовного видання книги історик А. Іванець вперше знайомить читача з досить детальним визначенням поняття «кримськотатарська революція», а також промовою Н. Челебіджіхана, виголошеною 26 грудня 1917 р., в день його обрання Курултаєм головою Кримськотатарського національного уряду. Окрім того у післямові міститься найбільш повний на сьогодні аналіз відносин українського і кримськотатарського національних рухів у 1917 р.

За словами А. Іванця, презентація книги «Не заросте травою поле бою...» є інформаційним стартом з відзначення в Україні 100-річчя першого Курултаю

кримськотатарського народу. Він вважає, що видання є також пошануванням непересічного внеску відомого письменника, дослідника, перекладача, заслуженого діяча мистецтв України Юнуса Кандима (1959–2005) в українсько-кримськотатарський культурний діалог. Завдяки зусиллям якого, зокрема, побачили світ українською і кримськотатарською мовами фундаментальні видання кримськотатарської поезії та прози за декілька сотень років, а також переклади українських класиків кримськотатарською мовою.

Президент Українського центру ісламознавчих досліджень С. Ісмагілов у своєму виступі підкреслив, що Н. Челебіджіхан був муфтієм мусульман Криму, Литви, Польщі та Білорусі, тобто не тільки національно-політичним, а й релігійним лідером. «В історії більше немає такого релігійного діяча, який би мав такий статус, повноваження, таку популярність. Тому цю книгу можна розглядати не лише як певну національну історію, як історію кримськотатарського народу – бо це й частина історії мусульман України», – наголосив він. Президент УЦІД висловив сподівання, що видання буде цікавим для дослідників, студентів і, насамперед, для кримських татар.

Організатори презентації наголосили на особливій важливості участі у заході продовжувачів справи Н. Челебіджіхана лідерів кримськотатарського народу на сучасному етапі М. Джемілева та Р. Чубарова.

В свою чергу голова другого Курултаю кримськотатарського народу М. Джемілев відзначив: «Мені дуже приємно, що книга Юнуса Кандима була видана українською мовою. Вона дасть можливість читачам ближче ознайомитися з духом того часу, зі сподіваннями корінного народу Криму». Він також висловив впевненість, що вона буде сприяти зближенню двох автохтонних народів нашої країни.

Голова Меджлісу кримськотатарського народу Р. Чубаров наголосив на історичному значенні події: «Це переломний момент української історії, який надає нам: і кримським татарам, і українцям, можливість власними очима і власним розумінням повертатися до власної історії». Він відзначив важливість появи українською мовою дослідження Ю. Кандима, можливості для українського читача ознайомитися з передмовою М. Джемілева, «професійною, детальною післямовою» А. Іванця, «чудовим перекладом» Ю. Косенка. «Ця книга є проривом в українській історіографії. Вона доводить до відома українського суспільства знання з дуже важливого етапу української історії», – сказав Р.

Чубаров.

Перший заступник міністра інформаційної політики Е. Джеппар підкреслила важливість появи книги в контексті вироблення власного бачення історії як одного з інструментів протидії російській інформаційній агресії.

Ю. Косенко поінформував присутніх, що нещодавно встановлено факт перебування Н. Челебіджіхана в м. Ічня Чернігівської області, де цього року Приватне підприємство «Формат» і видало книгу. У зв'язку з цим, за його словами, планується відкриття в день пам'яті політичного та духовного лідера кримськотатарського народу у лютому 2018 р. меморіальної дошки на Ічнянському залізничному вокзалі.
